

множинності на боці обвинувачення та/або захисту [4]. Варто зазначити, що положення КПК зобов'язують тільки прокурора враховувати певні обставини при укладенні угоди. Потерпілий у цьому разі вільний у виборі рішення та оцінці обставин. Такий розподіл пов'язаний із тим, що прокурор виступає представником держави і відстоює державні, а не свої особисті інтереси. Стосовно змісту угод, то він має відповідати вимогам ст. 471-472 КПК України, у яких стисло вказані їх реквізити.

Слід зазначити, що наслідки укладення угод для всіх сторін передбачені статтею 473 КПК України. Досягнення домовленостей і підписання угоди є підставою для невідкладного зупинення слідчих або судових дій і розгляду досягнутої угоди. На стадії досудового розслідування підписання угоди означає негайне направлення справи разом з обвинувальним актом до суду. Повернути справу слідчому прокурору у цьому разі не має права.

Суд зобов'язаний перевірити угоду і вже за результатами перевірки суд може або дозволити, або відмовити в затвердженні угоди. Затвердження угоди оформляється вироком у скороченій формі. Відмова в затвердженні угоди перешкоджає повторному зверненню до суду з угодою в тому ж кримінальному провадженні. Можливість оскарження такої відмови в КПК не передбачена. Вирок, який винесено на підставі угоди, може бути оскаржено в апеляційному порядку з урахуванням викладених вище обмежень. Також КПК України передбачає настання відповідних наслідків у випадку невиконання угоди (ст. 476).

Таким чином, угода про примирення та угода про винність можна визначити як форми компромісу між сторонами кримінальної справи за окремими категоріями справ, які є ефективним видом закінчення кримінальної справи, що дозволяє врахувати інтереси обох сторін, зекономити час та ресурси для розслідування та розгляду більш тяжких злочинів. Проте угоди передбачають певні обмеження сторін у правах, перш за все сторони захисту, що і дає підстави деяким науковцям вважати даний інститут недемократичним, таким, що порушує принцип презумпції невинуватості. Тому в даному випадку угоди мають застосовуватися тільки після ретельної оцінки всіх за та проти такого кроку.

Література

1. Конституція України // Офіційний вісник України. – 2010. – №72. – Спеціальний випуск. – С.2598.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодав-

ство зі змінами та доповн.- К.: Паливода А.В., 2013. – 328 с. – (Кодекси України).

3. В.О. Кучер, О.В. Сав'юк. Угода про примирення у кримінального процесі. // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – №4. – 2012. – С. 340-349.

4. Лист ВССУ з розгляду цивільних і кримінальних справ "Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод"// 15.11.2012 № 223-1679/0/4-12. [Електрон. ресурс]: <http://www.sc.gov.ua>

УДК 34.343 (043.2)

Купрієнко С. В.,

студент,

Юридичний факультет,

Чернігівський державний технологічний університет,

Науковий керівник: Остапенко Л. А., к.ю.н., доцент

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕТАПІВ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, становить велику небезпеку для економіки будь-якої держави, тому для ефективного виявлення цього злочину та розкриття необхідно знати усі етапи його протікання, на кожному з яких злочинці використовують певні способи і мають визначену проміжну мету.

Метою роботи є: встановлення етапів процесу легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, способів легалізації таких доходів на цих етапах, а також аналіз мети, яку переслідують злочинці на кожному з них.

Проблема легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, є предметом уваги таких вчених, як П. П. Андрушко, А. С. Беніцький, В. Т. Білоус, О. О. Дудоров, Ю. М. Лисенков, Р. М. Міловідов, О. В. Пустовіт, Ю. О. Старук, О. О. Чаричанський тощо. Проте деякі питання даної проблеми й досі залишаються малодослідженими.

У роботах А. Н. Литвиненко та Е. Ю. Ковалевої, присвячених дослідженню етапів легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним

шляхом, зазначаються такі етапи: розміщення, розшарування та інтеграція грошей [3, с. 15].

1) На першому етапі ("розміщення") відбувається внесення грошей у фінансову систему, тобто переведення їх із нелегальних джерел у легальні.

Мета – надання вигляду законності введенню готівки в легальний господарський оборот.

Способами, які використовують злочинці на цьому етапі, є:

1. Контрабанда валюти – нелегальне перевезення грошей в іншу державу, де не проводиться валютний контроль та передбачена охорона банківської таємниці, в якій готівка надходить на депозитний рахунок у банк або іншу фінансову установу, а після закінчення визначеного періоду гроші можуть бути переказані в будь-якому напрямку.

2. Обмінні операції – організований обмін грошей на купюри іншого номіналу або іншу валюту без використання банківських рахунків. Як правило, такі заклади з метою приховання транзакції жодних записів у реєстраційній документації не роблять або роблять частково.

3. Бізнес з готівкою – здійснюється шляхом використання підприємств із великим готівковим обігом, в яких до легально отриманої готівки додаються "брудні" кошти. У таких установах складно провести аудиторську перевірку і визначити фактичну суму доходу, тому відбувається злиття грошей, одержаних злочинним шляхом, із прибутками від легального бізнесу.

2) На другому етапі ("розшарування") відбувається приховування відмивання грошей легальною операцією, яка підтверджується відповідними документами.

Мета – обірвати ланцюг слідів та забезпечити анонімність майнових цінностей, зменшити можливість встановлення правоохоронними та контролюючими органами реальних власників тіньових коштів.

Способами, які використовують злочинці на цьому етапі, є:

1. Використання офшорних компаній – капітали проходять через фінансові і банківські установи невеликих країн, країн з пільговим податковим режимом, які згодом переказуються у фінансові установи інших країн із розвинутими податковими системами з неможливістю визначення реального власника.

2. Створення власних фіктивних підприємств, використання підставних осіб та фіктивних фірм, які декларують "брудні" кошти як прибуток, виставляють фіктивні рахунки як підставу для перерахунку грошей.

3) На третьому етапі ("інтеграція") відбувається повернення ле-

галізованих коштів після інших операцій з приховання їх походження в офіційний економічний цикл для створення вигляду законності походження в результаті ділової легальної діяльності.

Мета – створити можливість вільного використання "брудних" коштів та іншого майна, придбаного за їх рахунок.

Способами, які використовують злочинці на цьому етапі, є:

1. Укладання угод із заниженням ціни – купується товар із заниженою ціною, а різниця виплачується "чорною" готівкою, після чого товар перепродається за більш високою ціною.

2. Укладання угод із завищенням ціни та відправлення фірмі-покупцю фіктивних рахунків-фактур на оплату без фактичної реалізації товарів та послуг – вчиняються угоди на купівлю-продаж товарів, що фактично не були реалізовані. В результаті утворюється високий реальний прибуток.

3. Трансферпрайсинг – укладаються реальна і фіктивна угоди (із завищеною сумою умов угоди). За фіктивною угодою гроші перераховуються фірмі посереднику, яка, як правило, зареєстрована у офшорній зоні. Різниця між реальною та фіктивною угодою залишається на рахунку фірми як прибуток.

4. Структурування – угода штучно розбивається на декілька малих одиничних операцій із невеликими сумами.

5. Легалізація через казино та лотереї.

Отже, проаналізувавши етапи легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, можна дійти висновку, що за загальним правилом існує три етапи, кожен з яких являє сукупність способів, за допомогою яких можна легалізувати злочинні кошти. Кожен етап має свою мету, яку бажає досягти злочинець для відмивання грошей.

Література

1. Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансуванню тероризму" від 28 листопада 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 1. – Ст.

2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – 29 червня. – № 25. – Ст. 131.

3. Литвиненко А. Н. Легализация (отмывание) доходов, полученных преступным путем / А. Литвиненко, Е. Ковалева. – СПб.: "Знание", 2004. – 62 с.